

UCHWAŁA NR XXIII/225/2001
RADY MIEJSKIEJ W SZUBINIE
Z DNIA 19 lutego 2001 R.

w sprawie przyjęcia Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy i Miasta Szubin.

Na podstawie art. 18 ust.1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 1996 r. nr 13 poz. 74 z późniejszymi zmianami).

RADA MIEJSKA W SZUBINIE
UCHWAŁA, CO NASTĘPUJE:

§ 1

Uchwala się „Strategię Zrównoważonego Rozwoju Gminy i Miasta Szubin” stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

1. Zobowiązuje się Zarząd Gminy i Miasta do:
 - a) zapewnienia się w projektach budżetu gminy środków na sfinansowanie zadań związanych z realizacją celów zawartych w Strategii,
 - b) podejmowania działań na rzecz pozyskiwania środków pozabudżetowych na zadania ujęte w Strategii,
 - c) realizacji Strategii oraz współdziałania z instytucjami, osobami prawnymi i fizycznymi w tym zakresie,
 - d) inicjowania uzasadnionych uzupełnień i zmian zapisów Strategii w oparciu o zachodzące zmiany w sytuacji społeczno-gospodarczej w ujęciu mikro i makroregionalnym.

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Gminy i Miasta Szubin.

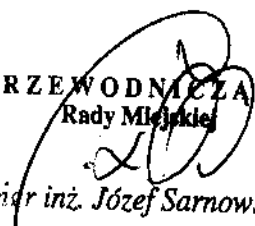
§ 4

Nadzór nad wdrażaniem Strategii sprawować będzie Rada Miejska w Szubinie.

§ 5

Uchwała podlega ogłoszeniu na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy i Miasta w Szubinie i wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Miejskiej

mgr inż. Józef Sarnowski

UZASADNIENIE

W okresie od września do grudnia 2000 roku szeroka reprezentacja gminnej społeczności włożyła ogromny wysiłek w stworzenie „Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy i Miasta Szubin”. Strategia ta stanowi efekt pracy grupy osób reprezentujących mieszkańców, Radę i Zarząd oraz instytucje współpracujące z gminą.

Zredagowana i uchwalona koncepcja rozwoju naszej gminy pozwala ująć całościowo możliwości rozwoju i zaplanować działania w perspektywie kilku, a nawet kilkunastu lat. Dokument ten to także podstawa, na której opierać będziemy bardziej racjonalne gospodarowanie mieniem komunalnym, planowanie inwestycji, wreszcie co bardzo ważne - pozyskiwanie dodatkowych, pozabudżetowych środków finansowych.

Głęboko wierzymy, że już w najbliższych latach pojawią się widoczne efekty przedstawionej strategii, a Gmina i Miasto Szubin staną się przyjazne ekologicznie, z szybko rozwijającą się gospodarką, której społeczeństwo będzie wykształcone i otwarte na świat, jednocześnie dbające o zachowane w gminie elementy polskiego i światowego dziedzictwa kultury. Pragniemy aby każdy mieszkaniec i przebywający turysta znalazł tu dobre warunki do życia i wypoczynku.

Szczególny akcent kładziemy na aktywizację społeczną i rozwój przedsiębiorczości gospodarczej oraz ideę zrównoważonego rozwoju. Strategia zrównoważonego rozwoju jest demokratycznie uzgodnionym programem, zmierzającym do osiągnięcia najwyższego poziomu życia mieszkańców z poszanowaniem zasobów naturalnych.

Polska realizuje „Politykę ekologiczną państwa” przyjętą przez nasz Parlament w 1991 roku. Działanie na rzecz zrównoważonego rozwoju jest zbieżne z Programem Agenda 21 przyjętym podczas konferencji Narodów Zjednoczonych „Środowisko i Rozwój” w Rio de Janeiro” w 1992 roku. Kluczową rolę w procesie wdrażania Agendy 21 mają do odegrania władze lokalne, zgodnie z zasadą „Myśl globalnie, działaj lokalnie”.

Biorąc pod uwagę powyższe uważam podjęcie przedmiotowej uchwały za celowe i w pełni uzasadnione.

RK

BURMISTRZ

mgr Andrzej Wrana

Załącznik
do Uchwały Nr XXIII/225/2004
Rady Miejskiej w Szubinie
z dnia 19 lutego 2004 roku

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY I MIASTA SZUBIN

OPRACOWANA ZGODNIE Z ZALECENIAMI AGENDY 21

SZUBIN, GRUDZIEŃ 2000

Szanowni Państwo

Mamy przyjemność zaprezentować Państwu dokument pn. „Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy i Miasta Szubin”, który stanowi efekt pracy grupy osób reprezentujących mieszkańców, Radę i Zarząd oraz instytucje współpracujące z gminą. W okresie od września do grudnia 2000 roku szeroka reprezentacja gminnej społeczności włożyła ogromny wysiłek w stworzenie strategii. Za ich aktywny udział i wielki wkład pracy - gorąco dziękujemy.

Zredagowana i uchwalona koncepcja rozwoju naszej gminy pozwala ująć możliwości rozwoju całościowo i zaplanować działania w perspektywie kilku, a nawet kilkunastu lat. Dokument ten to także podstawa, na której opierać będziemy bardziej racjonalne gospodarowanie mieniem komunalnym, planowanie inwestycji, wreszcie - co bardzo ważne - pozyskiwanie dodatkowych, pozabudżetowych środków finansowych.

Głęboko wierzymy, że już w najbliższych latach pojawią się widoczne efekty przedstawionej strategii, a Gmina i Miasto Szubin staną się przyjazne ekologicznie, z szybko rozwijającą się gospodarką, której społeczeństwo będzie wykształcone i otwarte na świat, jednocześnie dbające o zachowane w gminie elementy polskiego i światowego dziedzictwa kultury. Słowem - miejscem, gdzie mieszkaniec i przebywający turysta znajdą dobre warunki do życia i wypoczynku.

Przewodniczący Rady Miejskiej w Szubinie

Burmistrz Gminy i Miasta Szubin

Osoby uczestniczące w pracach nad Strategią Współtwórcy Strategii

1. Bartkowiak Walerian
2. Behnke Zbigniew
3. Brzeczka Janusz
4. Chuderewicz Władysław
5. Ciupiński Jerzy
6. Cyganek Grzegorz
7. Czyż Eugeniusz
8. Danielewski Roman
9. Dąbrowski Kazimierz
10. Dąbrowski Zdzisław
11. Erdmann Adam
12. Erdmann Jerzy
13. Głowacki Stanisław
14. Górniewicz Michał
15. Grzechowiak Eugeniusz
16. Gwiazda Tomasz
17. Hejnicki Andrzej
18. Hylla Franciszek
19. Jackiewicz Stanisław
20. Jankowski Zbigniew
21. Jurek Leszek
22. Kabulla Renata
23. Kamowski Edmund
24. Kasprzak Jan
25. Klawitter Andrzej
26. Kokot- Szyborska Teresa
27. ks. Kroll Leszek
28. Krzemińska Urszula
29. Kubiak Florian
30. Kubiak Roman
31. Lorenc Zbigniew
32. Mastalerz Irena
33. Mendyk Kazimierz
34. Michalak Renata
35. Michalik Klemens
36. Milewski Tadeusz
37. Musiała Adam
38. Napierała Małgorzata
39. Nowak Maria
40. Nowakowski Emil
41. Nowicka Danuta
42. Olszewska Benigna
43. Osińska Wanda
44. Owczarzak Wawrzyniec
45. Pawlak Iwona
46. Pianko Maria
47. Piechocki Marek
48. Pigul Anna
49. Pogodziński Ignacy
50. Popławski Ryszard
51. Przyszlakowski Stanisław
52. Roga Bronisław
53. Rojek Gabriela
54. Rygielska Stanisława
55. Rzeszowski Mirosław
56. Samowski Józef
57. Siwak Danuta
58. Stasiak Lidia
59. Szczepiński Eugeniusz
60. Szczucki Jan
61. Szczygieł Ewa
62. Tkaczyk Maria
63. Tomiczak Włodzimierz
64. Tomkowiak Anna
65. Tucholski Jerzy
66. uczniowie LO w Szubinie
67. uczniowie ZSCKR w Szubinie
68. Wachowiak Tomasz
69. Walkiewicz Grzegorz
70. Więckowski Jaromił
71. Winięcka Barbara
72. Wołowicz Jadwiga
73. Wrona Andrzej
74. Zbylut Teofil
75. Zieliński Tadeusz
76. Zygowski Janusz

SPIS TREŚCI**strony**

1. Proces tworzenia strategii i jego uczestnicy	5
1.1. Miejsce strategii w lokalnej Agendzie 21	5
1.2. Przebieg prac nad strategią	7
1.3. Struktura strategii	10
2. Strategiczny kierunek rozwoju gminy	11
2.1. Krótka charakterystyka gminy i jej misji	11
2.2. Wizja przyszłości i cel nadrzędny rozwoju gminy	11
2.3. Cele główne strategii	12
3. Szanse i zagrożenia rozwoju gminy	13
3.1. Czynniki sprzyjające rozwojowi gminy	14
3.2. Problemy rozwoju gminy	15
4. Plan operacyjny strategii – cele szczegółowe oraz ich realizacja	24
4.1. Wybór i lista celów szczegółowych	25
4.2. Ład ekologiczny i ochrona środowiska	26
4.3. Ład gospodarczy	28
4.4. Ład społeczny	30
4.5. Ład przestrzenny i infrastruktura techniczna	32
5. Zarządzanie realizacją strategii	35
5.1. Instrumenty realizacji	35
5.2. Monitoring strategii	37
5.3. System aktualizacji strategii	40

1. Proces tworzenia strategii i jego uczestnicy

1.1. Miejsce strategii w lokalnej Agendzie 21

Podjęcie prac nad **Strategią Zrównoważonego Rozwoju Gminy i Miasta Szubin** oznacza przyjęcie przez lokalną społeczność określonego kierunku rozwoju - określanego jako **ekorozwój** lub **rozwój zrównoważony**. Pojęcie ekorozwoju oznacza zrównoważony rozwój społeczno - gospodarczy, w którym w celu równoważenia szans dostępu do środowiska poszczególnych społeczności lub ich obywateli - zarówno współczesnego, jak i przyszłych pokoleń, następuje proces integrowania działań:

- politycznych,
- gospodarczych,
- społecznych,

z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych.

Zrównoważony rozwój nie jest więc wąsko rozumianą ochroną środowiska. Nie jest także przeciwstawieniem się rozwojowi społecznemu i gospodarczemu gminy. Nie oznacza on jednak także rozwoju gospodarczego naruszającego w sposób istotny i nieodwracalny zasoby środowiska.

Tak więc, rozwój zrównoważony w gminie to w praktyce integracja czterech ładów:

Ładu ekologicznego i ochrony środowiska, który oznacza tu zgodność z wymogami szeroko rozumianej ochrony środowiska oraz nienaruszanie trwałych zasobów środowiska naturalnego.

Ładu gospodarczego, związanego z trwałymi podstawami rozwoju gospodarczego gminy- wszyscy żyjemy przecież w określonych realiach ekonomicznych i rozwój gospodarczy jest elementem niezbędnym dla prawidłowego funkcjonowania każdej społeczności lokalnej.

Ładu społecznego, rozumianego jako zaspokajanie potrzeb lokalnej społeczności oraz rozwijanie więzi społecznych i związanych z nimi instytucji życia społecznego. Ważnym zagadnieniem jest tu także likwidacja patologii społecznych oraz stwarzanie właściwych warunków życia wszystkim mieszkańcom gminy.

Ładu przestrzennego i infrastruktury technicznej, oznaczającego integrację wymienionych powyżej pozostałych ładów w granicach określonego obszaru (terytorium gminy)- w końcu zagadnienia społeczne, gospodarcze czy ekologiczne w nierozdzielny sposób związane są z określonym obszarem.

Zgodnie z definicją zrównoważonego rozwoju, niezwykle pożądanym jest integracja wymienionych powyżej ładów z ładem polityczno- instytucjonalnym, który określić można jako ogół zagadnień związanych ze sferą zarządzania gminą. Oznacza to także uwzględnianie wymogów Agendy 21 przy tworzeniu Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy.

Agenda 21 jest **globalnym programem działań na rzecz środowiska i rozwoju, przyjętym na Szczycie Ziemi w Rio de Janeiro w 1992r.** Program ten wskazuje, w jaki sposób można równoważyć rozwój w kategoriach gospodarczych, społecznych i ekologicznych. Kluczową rolę w tym procesie mają do odegrania władze lokalne, zgodnie z zasadą „myśl globalnie, działaj lokalnie”. Stąd nazwa Lokalnej Agendy 21.

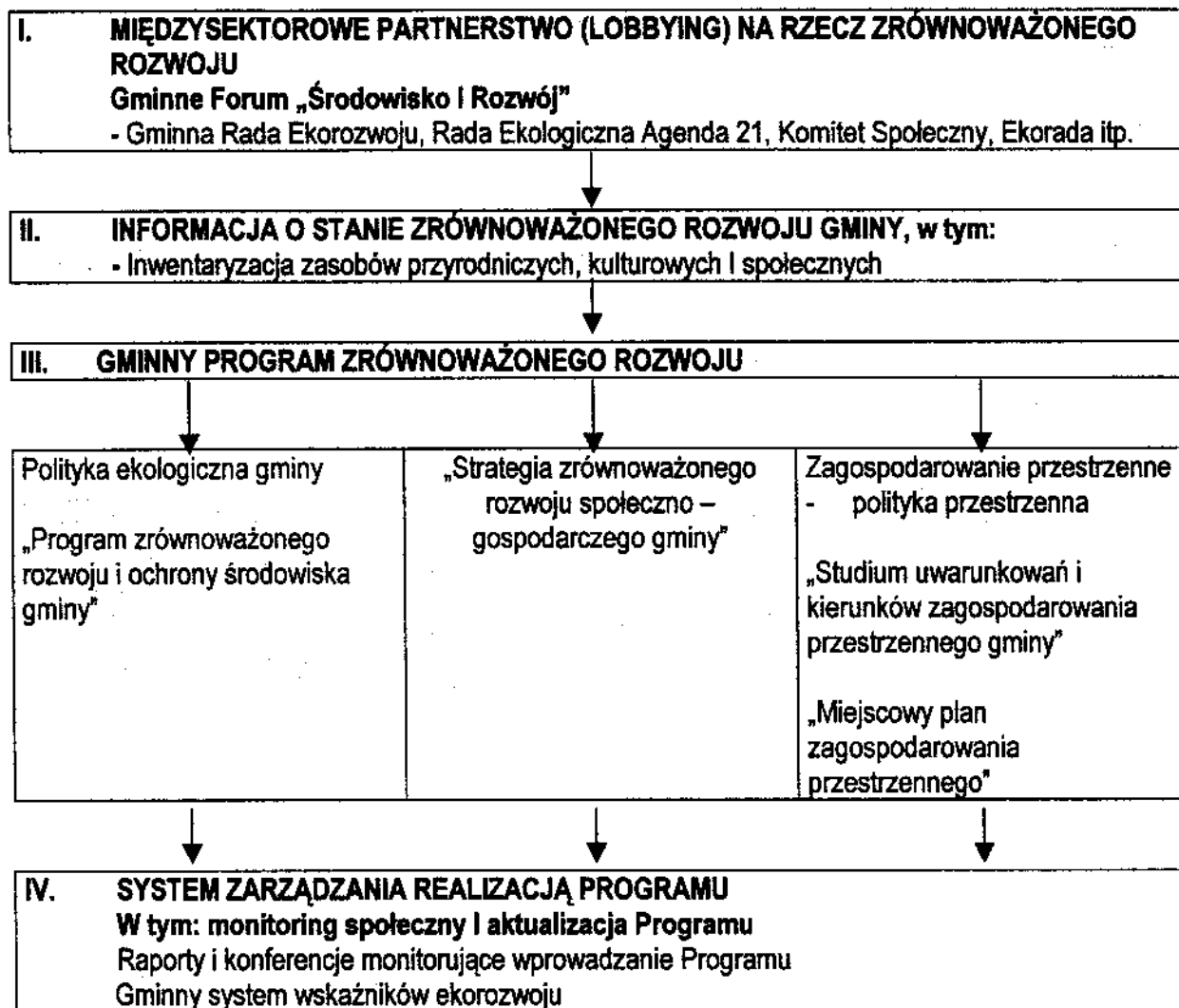
W praktyce **Lokalna Agenda 21 oznacza zbudowanie programu zrównoważonego rozwoju gminy** lub regionu, składającego się m.in. z wzajemnie się uzupełniających dokumentów:

- **Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy**
- **Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy** (opracowania planistycznego).

Lokalna Agenda 21 zakłada także **uspołecznienie** całego procesu opracowywania strategii, co oznacza m.in. **uczestnictwo społeczności lokalnej w podejmowaniu kluczowych decyzji** oraz **bezpośrednie podjęcie prac nad strategią przez zespół** reprezentujący różne sektory życia społecznego i gospodarczego gminy. Ważnym elementem Lokalnej Agendy 21 jest także zbudowanie systemu zarządzania jej realizacją, przy istotnym udziale społeczności lokalnej. Wypracowana w ten sposób strategia pozwala spojrzeć na gminę całościowo i zaplanować jej rozwój w perspektywie kilkunastu lat.

W przypadku każdej z gmin, dla której podejmuje się proces wypracowania Strategii Zrównoważonego Rozwoju, niezwykle ważnym jest określenie stanu zaawansowania Lokalnej Agendy 21. Gmina i Miasto Szubin pod tym względem charakteryzuje się całkiem dobrymi wynikami. Szczególnie dotyczy to podjęcia dyskusji społecznej nad kierunkami rozwoju gminy, której efektem stało się podjęcie decyzji o opracowaniu strategii. Równie istotnym zagadnieniem stało się zrozumienie przez władze gminy potrzeb w zakresie ochrony środowiska i sukcesywne podejmowanie - mimo ograniczonych środków własnych - niezbędnych inwestycji w tym zakresie. Najbardziej jednak istotnym zagadnieniem jest stworzenie lokalnego lobby na rzecz ekorozwoju, czyli grupy lokalnych liderów działających na rzecz wypracowania strategii rozwoju gminy oraz jej realizacji.

Schemat struktury Gminnej Agendy 21

1.2. Przebieg prac nad strategią

Podjęcie opracowania Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy i Miasta Szubin oznacza rozpoczęcie partnerskiego procesu planowania na okres najbliższych 15 lat. Efektem końcowym jest dokument, stanowiący zaprogramowaną drogę rozwoju gminy. Pozwala on na prowadzenie bardziej racjonalnej gospodarki komunalnej, planowanie poszczególnych przedsięwzięć i inwestycji, wreszcie pozyskiwanie środków zewnętrznych przeznaczonych na poszczególne zadania.

Opracowanie strategii zgodnie z zasadami Agendy 21 oznaczało m.in. **uspolecnienie procesu** jej przygotowania. W praktyce znaczyło to podjęcie prac nad poszczególnymi etapami przez **Zespół Opracowujący Strategię** - grupę zainteresowanych przedstawicieli społeczności gminy, lokalnych liderów, w tym w szczególności: przedstawicieli samorządu, instytucji państwowych i samorządowych, prywatnych przedsiębiorców. Niezależnie od zaproszenia do udziału w pracach nad

strategią - wystosowanego do określonych osób - każdy zainteresowany przedstawiciel społeczności gminy miał możliwość wzięcia bezpośredniego udziału w pracach.

Takie rozwiązanie jest niezwykle istotnym elementem Agendy 21, stanowiąc także o stabilności rozwiązań zapisanych w końcowym dokumencie. Nie jest on bowiem jedynie opracowaniem eksperckim lub wykonanym przez wąską grupę osób związanych z władzami samorządowymi. Opracowanie strategii przez zespół reprezentujący całą społeczność gminy - gdzie każda zainteresowana osoba miała możliwość aktywnego włączenia się w proces - gwarantuje niezmiennosc przyjętych rozwiązań niezależnie od możliwych zmian w składzie Rady, bądź Zarządu Gminy.

Proces opracowywania Strategii przebiegał w okresie od września do grudnia 2000r. Terminy te określono w harmonogramie realizacji procesu, wykonanym i przyjętym przez Zarząd Gminy na początku prac. Obejmował on w szczególności następujące etapy:

- przygotowanie i prowadzenie I **warsztatu** (9.10.2000r.) - w ramach którego wstępnie określono wizję i problemy rozwoju gminy;
- prace **zespołu roboczego**, podczas których doprecyzowano wizję rozwoju gminy, listę problemów jej rozwoju, oraz wypracowano wstępne wersje analizy SWOT;
- pierwszą **ankietę** skierowaną do mieszkańców gminy, dotyczącą najważniejszych - ich zdaniem - problemów i szans rozwojowych gminy (ok. 200 ankietowanych);
- przygotowanie i prowadzenie II **warsztatu** (8.11.2000r.) - w ramach którego przyjęto ostateczne wersje wizji rozwoju gminy, listy problemów rozwoju gminy, analizy SWOT, a także wstępnie wypracowano listę celów szczegółowych rozwoju gminy oraz nadrzędny cel rozwoju gminy;
- prace **zespołu roboczego**, mającego na celu wypracowanie zapisów planu operacyjnego Strategii;
- przygotowanie i prowadzenie III **warsztatu** (29.11.2000r.) - w ramach którego przyjęto ostateczną listę celów szczegółowych, zapisy planu operacyjnego oraz ustalono hierarchię realizacji. Przedyskutowano wówczas również sposoby wdrażania i monitoringu nad realizacją Strategii;
- przygotowanie i prowadzenie IV **warsztatu** (12.12.2000r.)- podczas którego przyjęto podstawową strukturę dokumentu Strategii oraz wypracowano zapisy dotyczące metod monitorowania realizacji Strategii i analizę podmiotów instytucjonalnych i ich rolę w procesie wdrażania Strategii;
- opracowanie końcowego dokumentu Strategii (do 20.12.2000), zawierającego komplet ustaleń i następnie przedłożonego Radzie Miejskiej do uchwalenia;
- uchwalenie Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy i Miasta Szubin przez Radę Miejską, które nastąpiło w dniu

W trakcie prac - poza spotkaniami warsztatowymi- odbywały się także posiedzenia zespołu roboczego. Miał on za zadanie wypracować i konkretyzować poszczególne elementy Strategii. W jego

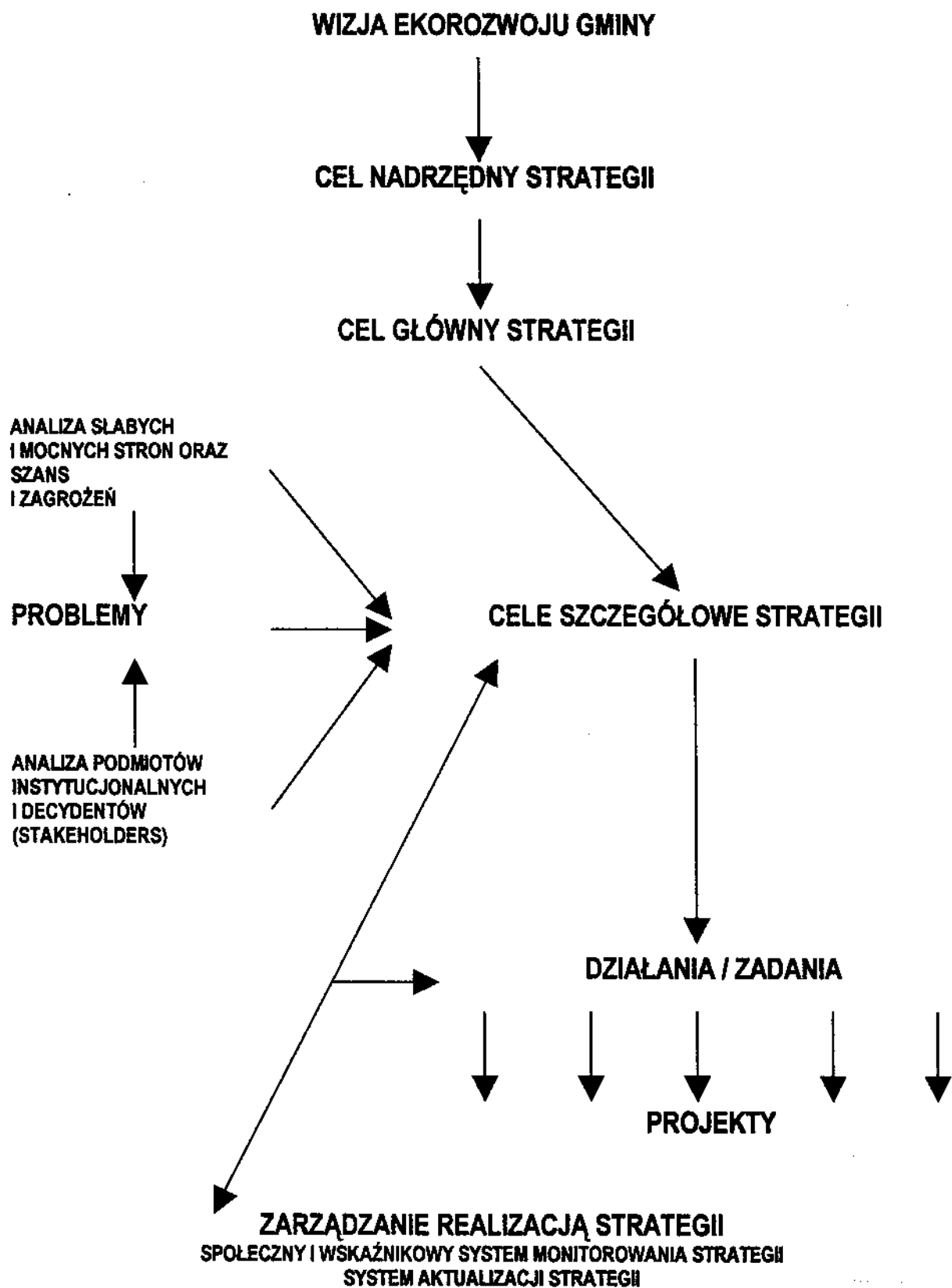
ramach działały podzespoły, zajmujące się odpowiednio: ładem ekologicznym i ochrony środowiska, ładem gospodarczym, ładem społecznym i ładem przestrzennym i infrastruktury technicznej.

Opracowano także i przeprowadzono dwie ankiety, skierowane do społeczności lokalnej oraz uczestników warsztatów. Miały one na celu zapoznanie wszystkich jej przedstawicieli z procesem opracowywania strategii oraz zasięgnięcie ich opinii na temat poszczególnych rozwiązań przyjętych podczas kolejnych warsztatów.

Niezależnie od ankiet, sukcesywnie opracowywano informacje, skierowane do całej społeczności gminy (lokalne media). Zamieszczano w nim podsumowania poszczególnych etapów prac, zapewniając tym samym wszystkim zainteresowanym możliwość zapoznania się z wypracowanymi rozwiązaniami. W Urzędzie Gminy i Miasta Szubin osoba koordynująca opracowanie strategii udzielała informacji z raportów podsumowujących kolejne etapy prac.

1.3. Struktura Strategii

Najważniejsze elementy struktury Strategii przedstawia poniższy schemat:

2. Strategiczny kierunek rozwoju gminy

2.1. Krótka charakterystyka gminy i jej misji

Gmina Szubin położona jest w północno - zachodniej części Pałuk, w powiecie nakielskim, województwa kujawsko- pomorskiego.

Gmina Szubin położona jest w granicach dwóch mezoregionów. Część północna i wschodnia gminy leży w granicach mezoregionu Kotliny Toruńsko- Bydgoskiej makroregionu Pradoliny Toruńsko- Eberswaldzkiej, pozostała część gminy leży na terenie Pojezierza Gnieźnieńskiego, wchodzącego w skład makroregionu Pojezierza Wielkopolskiego.

Obszar gminy Szubin, o powierzchni 324,4 km², został podzielony na:

- miasto Szubin (liczy 10 tys. mieszkańców),
- 30 sołectw (56 miejscowości).

Gmina sąsiaduje z pięcioma gminami województwa kujawsko - pomorskiego (Nakło nad Notecią, Białe Błota, Łabiszyn, Żnin, Kcynia).

Głównym założeniem władz gminy jest stworzenie korzystnych warunków dla powstania nowych podmiotów gospodarczych, które ożywią życie gospodarcze, a jednocześnie dadzą mieszkańcom nowe miejsca pracy.

2.2. Wizja przyszłości i cel nadrzędny rozwoju gminy

Wizją rozwoju gminy określamy opis jej pożądanego stanu w przyszłości. Jest to więc obraz tego, co chcielibyśmy aby zostało stworzone lub aby się zdarzyło i czego realizacja wymaga zazwyczaj dłuższego czasu. Wypracowana **wizja zrównoważonego rozwoju Gminy i Miasta Szubin** oznacza więc przyszły stan gminy, funkcjonującej według zasad gwarantujących jej trwałą i zrównoważony rozwój.

Wypracowana przez Zespół Opracowujący Strategię wizja jest przełożeniem idei zrównoważonego rozwoju na obraz funkcjonowania gminy w przyszłości. Gwarantuje ona obraz gminy zintegrowanej wewnętrznie i zewnętrznie, a także poszanowanie zasobów środowiska przez społeczność lokalną. Ma ona wiele wspólnego z marzeniem, nie jest jednak całkowicie oderwana od rzeczywistości - w dalszej części Strategii jej zapisy zostały przełożone na język działań operacyjnych. Wizja nie jest więc rejestrem zadań do wykonania, a jedynie określeniem przyszłego stanu gminy, którego osiągnięcie jest warunkowane wykonaniem wielu działań szczegółowych.

Wizję Zrównoważonego Rozwoju Gminy i Miasta Szubin- zgodnie z zasadami Agendy 21 - określono w sposób następujący:

Gmina i Miasto Szubin:

- ośrodkiem rolniczo turystycznym Ziemi Pałuckiej, rozwijającym działalność małych i średnich firm na zasadach zrównoważonego rozwoju,
- miejscem uporządkowanej infrastruktury komunikacyjnej, wodno- ściekowej, energetycznej, ciepłowniczej,
- miejscem utożsamianym z „małą ojczyzną”, zdrowych, propagujących aktywny wypoczynek, otoczonych opieką socjalną, wykształconych i pielęgnujących kulturę pałucką mieszkańców,
- zarządzana nowocześnie i otwarta na współpracę,

Mieszkańcy zintegrowani wokół własnych działań, są otwarci dla turystów i osiedlających się na stałe.

Naturalną kontynuacją wypracowanej wizji ekorozwoju gminy jest określenie jej **celu nadrzędnego** - określającego w sposób hasłowy istotę wizji. Wyraża on podstawową ideę przyszłego rozwoju gminy Szubin, i określa stan jaki mamy szansę - pod warunkiem podjęcia działań zapisanych w strategii - osiągnąć. Cel ten sformułowano następująco:

JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW GMINY I MIASTA SZUBIN ODPOWIADAJĄCA ICH POTRZEBOM.

2.3. Cele główne strategii

Sformułowany cel nadrzędny różni się od **celów głównych strategii** stopniem ich osiągalności i zakresem odpowiedzialności za ich realizację. Przyjmujemy bowiem, iż cele główne- w odróżnieniu od celu nadrzędnego- osiągniemy w całości, a za realizację których ponosimy pełną odpowiedzialność. Cele główne odpowiadają więc na pytanie: jaki rozwój zapewni gminie realizację jej celu nadrzędnego? Przy budowie strategii zrównoważonego rozwoju odpowiedź na to pytanie sformułować możemy następująco: rozwój społeczno- gospodarczy zharmonizowany ze środowiskiem, czyli rozwój, w którym granicą podejmowanych działań jest trwałość zasobów środowiska.

Przy budowie Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy i Miasta Szubin cele główne są więc z góry określone przez nazwę programu. Zostały one sformułowane następująco:

- dla ładu ekologicznego i ochrony środowiska,

Dobry stan i ochrona środowiska naturalnego w gminie.

- dla ładu gospodarczego,

Gospodarka przyjazna środowisku, odpowiadająca potrzebom mieszkańców.

- dla ładu społecznego,

Wykształcone, zdrowe, bezpieczne i świadome społeczeństwo gminy.

- dla ładu przestrzennego i infrastruktury technicznej,

Dobre warunki przestrzenne i techniczne dla rozwoju gospodarczego i godnego życia mieszkańców gminy.

Tak określony główny cel rozwoju gminy stanowi podstawę dla budowy listy celów szczegółowych rozwoju oraz zapisów planu realizacyjnego.

3. Szanse i zagrożenia rozwoju gminy

W niniejszym rozdziale przedstawiono zidentyfikowane w trakcie prac nad Strategią **uwarunkowania rozwojowe gminy**- zarówno czynniki sprzyjające jak i ograniczenia. W szczególności uwzględniono informacje wynikające z:

- dokonanej na warsztatach analizy silnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń rozwoju gminy (tzw. analiza SWOT);
- wykonanej podczas prac zespołu roboczego i przyjętej podczas warsztatów analizy podmiotów instytucjonalnych i decydentów (tzw. analiza stakeholders);
- Raportu o Stanie Gminy, wykonanego jako oddzielne opracowanie w ramach prac nad Strategią przez zespół opracowujący Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy.

Tak określone czynniki rozwojowe gminy podzielono na dwie grupy: sprzyjające rozwojowi oraz problemy rozwoju.

3.1. Czynniki sprzyjające rozwojowi gminy

Czynniki sprzyjającymi rozwojowi gminy nazywamy takie uwarunkowania, które umożliwiają realizację koncepcji jej zrównoważonego rozwoju, a przez to określonego powyżej celu nadrzędnego oraz wizji rozwoju. Ich określenia dokonano przez poddanie diagnozy stanu gminy analizie wartościującej, która wskazuje na jej elementy szczególnie istotne z punktu widzenia możliwości rozwoju gminy w przyszłości.

Pozwoli ona na lepsze wykorzystanie obecnych silnych stron gminy oraz szans, pojawiających się w jej otoczeniu oraz w przyszłości. Natomiast określenie podmiotów udzielających (potencjalnie) wsparcia procesowi realizacji Strategii umożliwi wzmożenie współpracy z nimi przez władze gminy oraz ewentualnie inne instytucje realizujące Strategię.

Wśród **mocnych stron** oraz **szans rozwoju** gminy zidentyfikowano następujące elementy:

MOCNE STRONY (UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE):

1. Istnienie przestrzeni do realizacji budownictwa mieszkaniowego i rozwoju gospodarczego.
2. Dobra łączność telefoniczna.
3. Obiekty do zagospodarowania.
4. Względnie czyste środowisko - brak wpływu dużych zakładów przemysłowych.
5. Dobre warunki naturalne dla rolnictwa.
6. Mimo trudności- wzrost świadomości rolników.
7. Zainteresowanie rozwojem małej i średniej przedsiębiorczości.
8. Możliwości rozwoju turystyki.
9. Duży potencjał ludzki.
10. Wysoko kwalifikowana kadra pedagogiczna.
11. Tradycje ludowe (kultura pałucka).
12. Dobra sieć placówek kulturalnych w gminie.
13. Walory krajobrazowe i turystyczne.
14. Cenne obiekty historyczne.
15. Tradycje kultury lokalnej.
16. Tereny różnorodne krajobrazowo.
17. Dobre zasoby wód głębinowych.
18. Dobre warunki dla rozwoju rolnictwa.
19. Czyste powietrze.
20. System porozumiewania się ze społecznością (rady sołeckie i samorząd miejski).
21. Przychylne nastawienie władz do rozwiązywania lokalnych problemów.
22. Dobry układ komunikacyjny (drogowy).
23. Dobrze rozwinięta struktura łączności telefonicznej (stacjonarnej i komórkowej).
24. Duża lesistość terenu.
25. Posiadanie sieci gazowych wysokiego i średniego ciśnienia.
26. Duże rezerwy terenów pod budownictwo mieszkaniowe i przemysłowe.
27. Posiadanie oczyszczalni ścieków.
28. Dobra sieć energetyczna.

SZANSE ROZWOJU (UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE):

1. Dopływ kapitału zewnętrznego.
2. Bliskość ośrodków akademickich (Bydgoszcz, Toruń, Poznań).
3. Zapotrzebowanie na zdrową żywność, usługi turystyczne i agroturystyczne.
4. Rozwój i wprowadzanie nowych, ekologicznych nośników energii.
5. Rozwój nowoczesnych środków przekazu i informacji.
6. Udział Gminy w ogólnopolskim programie zwiększania lesistości kraju.
7. Budowa i modernizacja ciągów komunikacyjnych.
8. Wzrost gospodarczy kraju .
9. Przemieszczanie się działalności gospodarczych z dużych aglomeracji.
10. Wejście Polski w struktury Unii Europejskiej.
11. Wizja korzystania z funduszy "unijnych".
12. Oczekiwanie na powstanie polityki rolnej w państwie.
13. Usytuowanie gminy na atrakcyjnym szlaku komunikacyjnym.
14. Rozwój ekologicznych gospodarstw rolnych.
15. Promocja i rozwój małej i średniej przedsiębiorczości.
16. Edukacja społeczna (organizacja szkoleń, warsztatów, rekwalifikacji) przy wsparciu instytucji z zewnątrz.
17. Rozwój sportów kwalifikowanych .
18. Promocja zasobów gminy.
19. Korzystna polityka państwa w zakresie ochrony zasobów środowiskowych.
20. Możliwość korzystania z zewnętrznych funduszy.
21. Tworzenie związków i współpraca z innymi gminami na rzecz rozwiązywania problemów regionalnych, w zakresie zasobów środowiskowych.
22. Moda na agroturystykę.
23. Podróże przyrodnicze - szlaki turystyczne, piesze i rowerowe, ukazujące walory regionu.
24. Wsparcie rozwoju społecznego, gospodarczego, infrastruktury technicznej (oczyszczalni, kanalizacji i dróg).

3.2. Problemy rozwoju gminy

Probleмами rozwoju gminy nazywamy takie uwarunkowania, które stanowią istotne utrudnienie w procesie rozwoju gminy. Ich trafna identyfikacja decyduje o jakości i celowości zapisów planu operacyjnego. Podstawą do określenia problemów jest - podobnie jak w przypadku czynników sprzyjających rozwojowi gminy - analiza wartościująca diagnozy jej stanu. Wskazuje ona na elementy szczególnie negatywnie oddziałujące na proces zrównoważonego rozwoju gminy.

Trafne zidentyfikowanie problemów - na podstawie analizy zagrożeń i słabych stron gminy oraz podmiotów instytucjonalnych stawiających opór realizacji zapisów Strategii- pozwoli m.in. na prawidłowe określenie celów szczegółowych oraz zasad planu operacyjnego. Służy więc ono określeniu możliwości przezwyciężenia barier zrównoważonego rozwoju gminy, a także likwidacji powstałych zagrożeń.

Analiza podmiotów instytucjonalnych wskazuje także, w przypadku których z instytucji należy podjąć działania służące zmniejszeniu ich negatywnego nastawienia. Wnioski z niej wypływające

pozwalają więc na dokonanie racjonalnych zmian w polityce gminy, służących lepszej organizacji procesu realizacji Strategii.

Wśród **slabych stron** oraz **zagrożeń rozwoju** gminy zidentyfikowano następujące elementy:

SŁABE STRONY (UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE):

1. Niska świadomość społeczna dotycząca zagrożenia w środowisku.
2. Brak gospodarki odpadami na poziomie gospodarstw domowych.
3. Słabe egzekwowanie przepisów obowiązujących w zakresie ochrony środowiska.
4. Niedoceniając i nieznaną, przez mieszkańców, walorów przyrodniczych i krajobrazowych własnego środowiska.
5. Brak środków na nowoczesną infrastrukturę.
6. Brak uporządkowanej gospodarki wodno- ściekowej (oczyszczalni, kanalizacji wsi) i odpadowej.
7. Zły stan dróg lokalnych, powiatowych i wojewódzkich oraz brak obwodnicy w Szubinie.
8. Brak zakładów przetwórstwa rolno- spożywczego i zakładów wykorzystujących lokalne surowce naturalne (głina, żwir, drewno).
9. Słabość warsztatów rzemieślniczych .
10. Brak gospodarstw agroturystycznych.
11. Przymusowa migracja w poszukiwaniu pracy.
12. Niewystarczający poziom wykształcenia mieszkańców.
13. Mała aktywność mieszkańców (rad sołeckich).
14. Pauperyzacja społeczności lokalnej (duże bezrobocie).
15. Niedofinansowanie obiektów szkolnych, sportowych i kulturalnych.
16. Brak działalności świetlic wiejskich i obiektów sportowo- kulturalnych.
17. Brak kanalizacji ściekowej.
18. Brak lokalizacji wysypiska gminnego.
19. Słaba edukacja ekologiczna.
20. Zbyt mała współpraca zagraniczna w obszarze gospodarczym.
21. Przewaga słabych pod względem bonitacyjnym gleb.
22. Brak bezpiecznego połączenia (trasy rowerowe, ścieżki) z głównym ośrodkiem wypoczynkowym w Wąsoszu.
23. Słabe motywowanie i wychowanie ludzi młodych, wykształconych do podejmowania działalności gospodarczej w miejscu urodzenia.

ZAGROŻENIA ROZWOJU (UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE):

1. Brak dostatecznej ilości miejsc pracy.
2. Wzrost patologii społecznej (przestępczość, narkomania, alkoholizm).
3. Ubożenie społeczeństwa.
4. Niewystarczające środki na oświatę, kulturę i zabezpieczenia społeczne.
5. Niewystarczające rozwiązania prawne i proceduralne, niezbędne przy rozwiązywaniu problemów społecznych.
6. Brak wystarczających działań osłonowych, w odniesieniu do określonych grup społecznych (byłych pracowników PGR- ów).
7. Brak skutecznej polityki rolnej państwa.
8. Brak mieszkań komunalnych i tanich dla ludzi ubogich .
9. Brak poczucia bezpieczeństwa mieszkańców (niedoinwestowanie policji i straży miejskiej).
10. Obawy mieszkańców o likwidację szpitala w Szubinie.
11. Mała aktywność społeczna mieszkańców.

12. Przypisanie Szubina do innego powiatu.
13. Zwiększenie zadań gminy, przy zmniejszonych środkach.
14. Brak kapitału i inwestorów gospodarczych.
15. Załamanie gospodarki.
16. Regres w rolnictwie spowodowany sytuacją w kraju.
17. Niszcząca infrastruktura drogowa pozagminna.
18. Trudności ze zbytem produktów rolnych.
19. Likwidacja niektórych połączeń kolejowych.
20. Migracja ludzi młodych do miast.
21. Niewystarczający poziom wykształcenia (brak środków finansowych).
22. Upadek oświaty rolniczej.
23. Niski poziom świadomości ekologicznej.
24. Intensywny transport materiałów niebezpiecznych przez Gminę i Miasto Szubin.

Wśród podmiotów instytucjonalnych udzielających **wsparcia** w procesie opracowania i realizacji Strategii wymieniono:

- lokalny biznes,
- media,
- organizacje pozarządowe,
- Urząd Gminy i Miasta,
- szkoły,
- placówki kultury,
- Powiatowy Urząd Pracy,
- instytucje pomocowe,
- banki,
- Policja,
- związki producenckie,
- społeczność lokalna.

Natomiast wśród podmiotów instytucjonalnych stawiających **opór** w procesie realizacji Strategii zidentyfikowano następujące instytucje:

- społeczność lokalna,
- niektóre instytucje i podmioty gospodarcze.

Podsumowaniem tak przeprowadzonej analizy stała się **lista problemów zrównoważonego rozwoju gminy**. Została ona opracowana w układzie poszczególnych ładów, w postaci tzw. drzew problemów. Taki sposób podejścia ukazuje realne problemy- tzn. takie, które stanowią prawdziwe przeszkody w realizacji wizji rozwoju gminy (są ich przyczyną, a nie skutkiem pośrednim). Są one umieszczone na dole każdego z drzew, jako wynik przeprowadzonych analiz powiązań przyczynowo-skutkowych.

A. Ład ekologiczny i ochrona środowiska

Za małe środki na działania i inwestycje proekologiczne.

Brak wiedzy wśród mieszkańców gminy na temat stanu środowiska.

Niewystarczający stopień ochrony zasobów gminy.

Niska świadomość ekologiczna mieszkańców gminy.

Brak szczelnych zbiorników na ścieki.

Odprowadzanie ścieków do rzek.

Brak sanitacji wsi.

Brak oczyszczalni ścieków na terenach wiejskich.

Brak systemu kanalizacyjnego na terenach wiejskich.

Zanieczyszczone wody powierzchniowe i gruntowe.

Brak nadzoru nad podmiotami emitującymi zanieczyszczenia do atmosfery.

Używanie niskiej jakości opału do ogrzewania budynków.

Negatywny wpływ transportu samochodowego na stan powietrza.

Zanieczyszczenie powietrza.

Brak miejsca utylizacji odpadów w gminie.

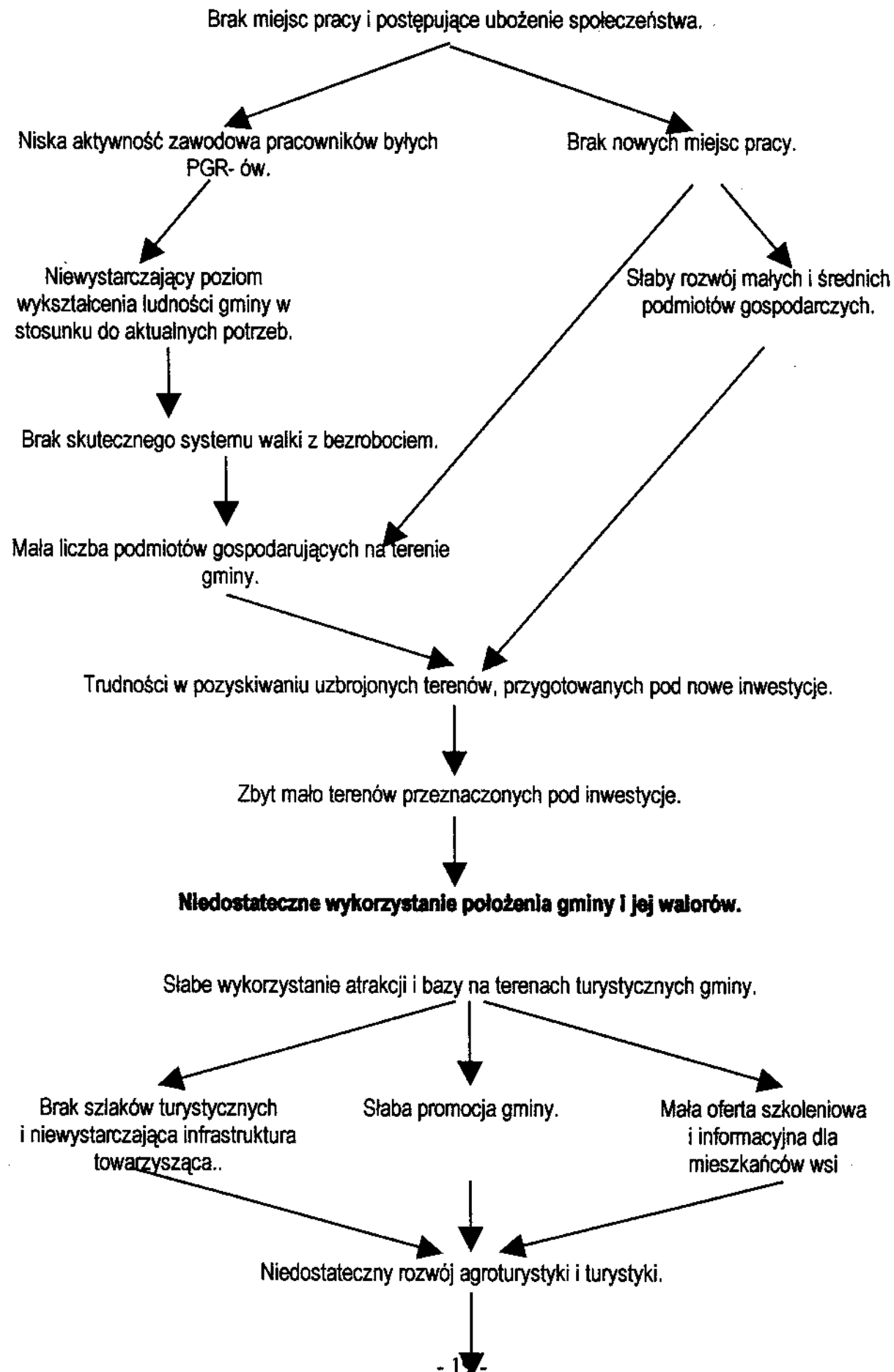
Brak segregacji odpadów w miejscu ich powstawania.

Obecność dzikich wysypisk śmieci.

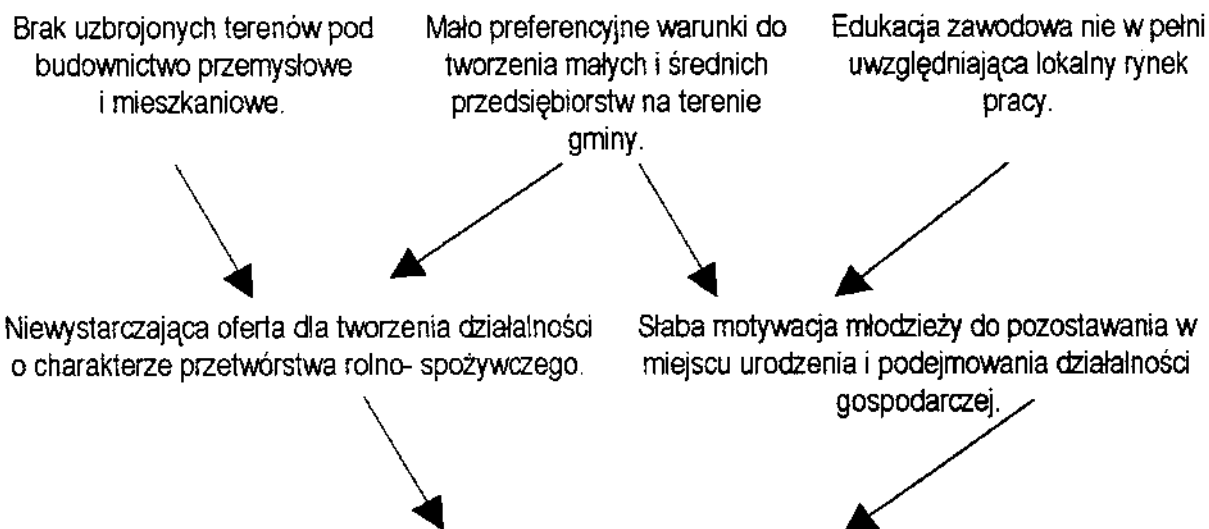
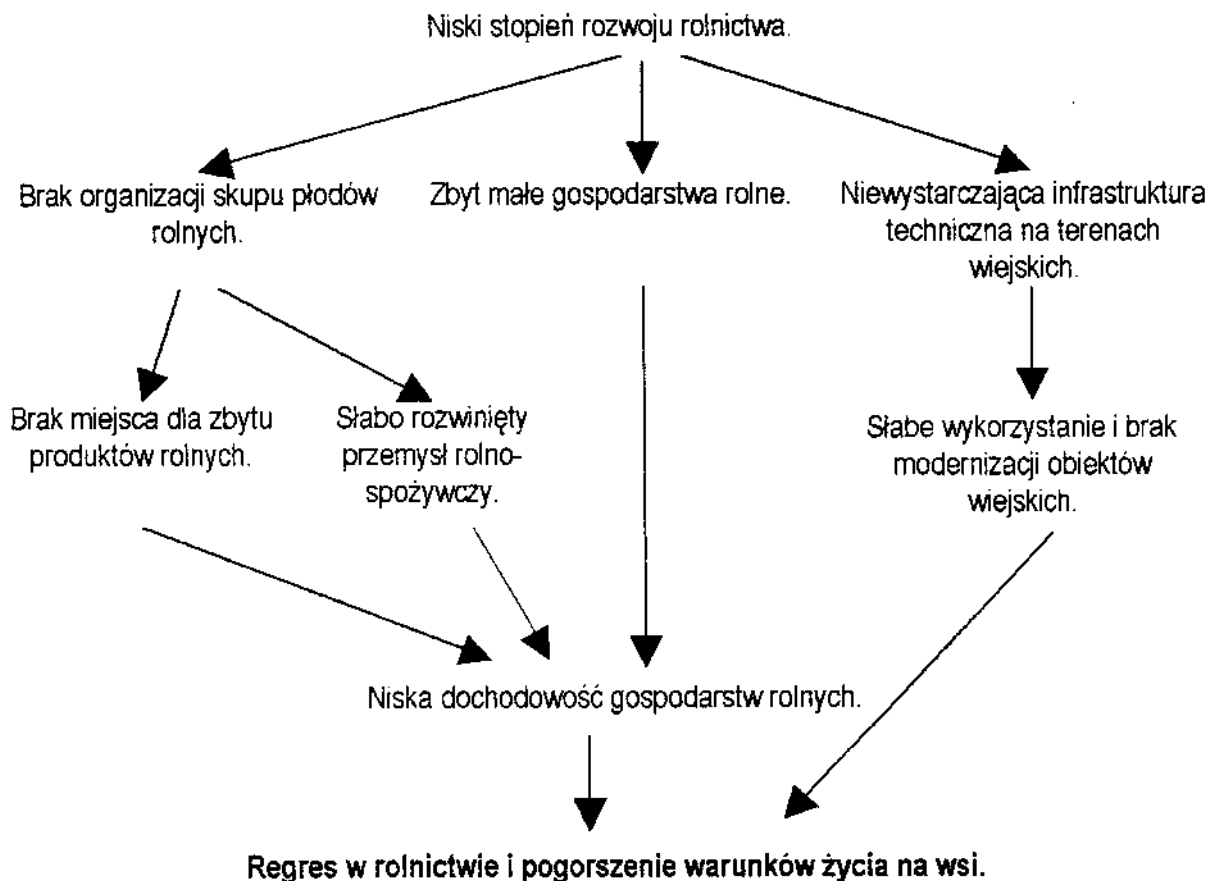
Brak nadzoru nad sposobem wywozu i utylizacji odpadów.

Brak kompleksowych rozwiązań w zakresie gospodarki odpadami w gminie.

B. Ład gospodarczy

Za mała współpraca z sąsiadującymi samorządami i regionem w zakresie promocji.
↓
Brak nacisku na rozwój turystyki i agroturystyki z wykorzystaniem naturalnych walorów gminy.

C. Ład społeczny

Narastające patologie społeczne.

Chęć wcześniejszego zarobkowania.

Wysoki koszt kształcenia.

Nieumiejętność samokształcenia się mieszkańców.

Brak świadomości potrzeby lepszego wykształcenia.

Bieda w rodzinie.

Ograniczenie możliwości awansu edukacyjnego młodych ludzi.

Bezrobocie.

Niska dochodowość gospodarstw rolnych.

Patologie społeczne.

Nieumiejętność przekwalifikowania profilu produkcji w gospodarstwach indywidualnych.

Opieka społeczna rozumiana jako dawanie pieniędzy, a nie likwidowanie biedy.

Bezradność pracowników byłych PGR-ów oraz rolników indywidualnych.

Wzrost zagrożeń bezpieczeństwa publicznego.

przyzwyczajenia z poprzednich lat

Słabe poczucie bezpieczeństwa socjalnego i publicznego mieszkańców gminy.

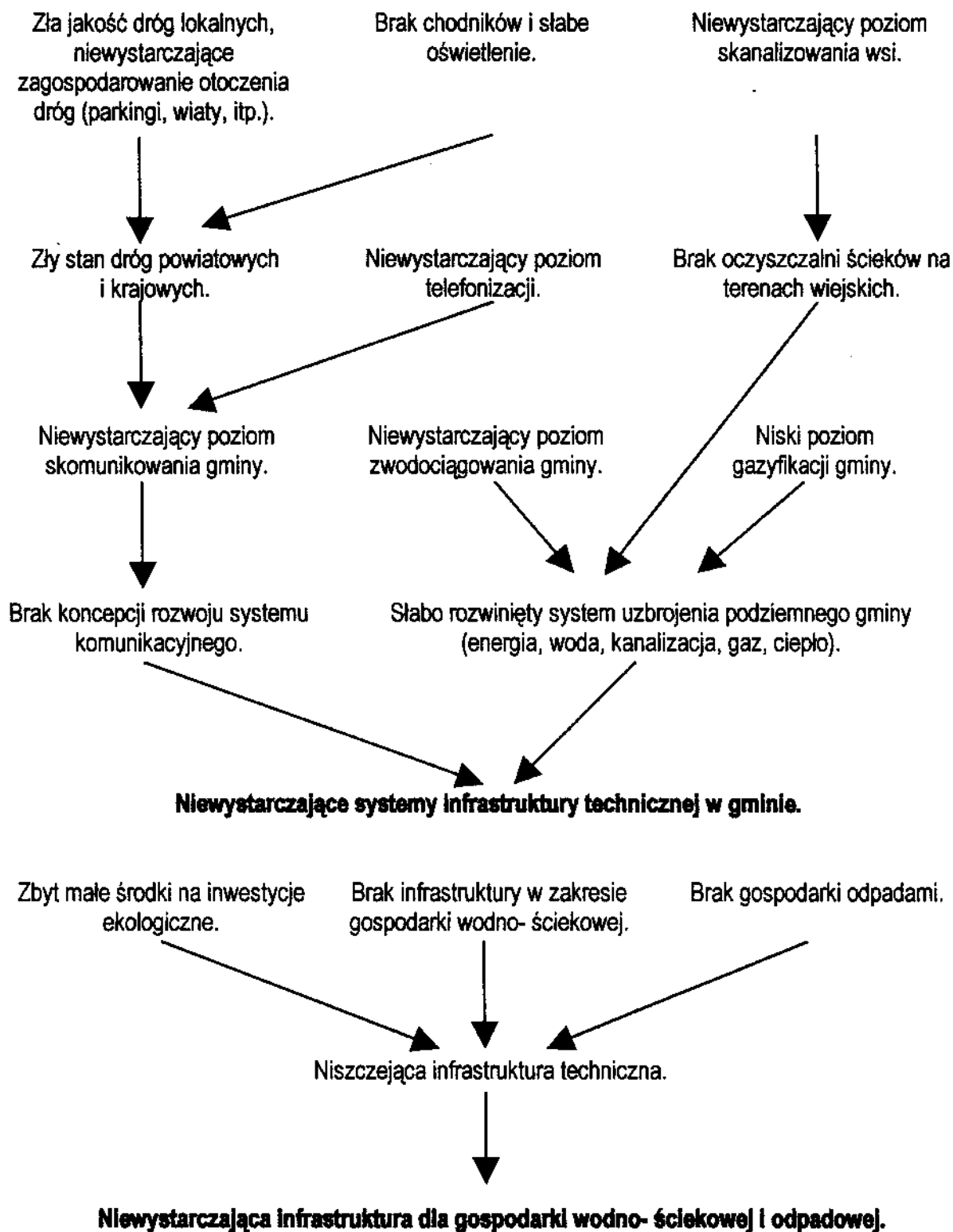
Słaba baza, na terenach wiejskich, do rozwoju sportu, imprez kulturalnych.

Niewystarczająca oferta kulturalna na wsi.

Słaba promocja zdrowego stylu życia wśród mieszkańców.

Uboga oferta kulturalna sportowo-rekreacyjna.

D. Ład przestrzenny i infrastruktura techniczna

Jak widać z powyższych schematów drzew problemów, do najważniejszych- „podstawowych” - problemów zrównoważonego rozwoju gminy Szubin zaliczyć należy (w podziale na poszczególne łady):

A. Ład ekologiczny i ochrona środowiska

- Niska świadomość ekologiczna mieszkańców gminy.
- Zanieczyszczone wody powierzchniowe i gruntowe.
- Zanieczyszczenie powietrza.
- Brak kompleksowych rozwiązań w zakresie gospodarki odpadami w gminie.

B. Ład gospodarczy

- Niedostateczne wykorzystanie położenia gminy i jej walorów.
- Brak nacisku na rozwój turystyki i agroturystyki z wykorzystaniem naturalnych walorów gminy.
- Regres w rolnictwie i pogorszenie warunków życia na wsi.
- Słaby rozwój gospodarczy gminy.

C. Ład społeczny

- Ograniczone możliwości awansu edukacyjnego młodych ludzi.
- Słabe poczucie bezpieczeństwa socjalnego i publicznego mieszkańców gminy.
- Uboga oferta kulturalna i sportowo- rekreacyjna.

D. Ład przestrzenny i infrastruktura techniczna

- Niewystarczające systemy infrastruktury technicznej w gminie.
- Niewystarczająca infrastruktura dla gospodarki wodno - ściekowej i odpadowej.

4. Plan operacyjny strategii - cele szczegółowe oraz ich realizacja.

Istotą planu operacyjnego strategii jest określenie **szczegółowych celów rozwoju gminy** oraz wypunktowanie **działań**, służących ich realizacji. W obrębie każdego z ładów określono więc zestawy celów, wynikających z trzech elementów:

- zapisów wizji rozwoju gminy oraz celu nadrzędnego i celu głównego strategii;
- analizy czynników sprzyjających rozwojowi gminy;
- analizy problemów rozwoju gminy.

Dla każdego z określonych w ten sposób celów wypunktowane zostały następnie szczegółowe działania. Ich kolejne podejmowanie doprowadzi w rezultacie do realizacji określonego celu w zakładanej perspektywie czasowej. Dla każdego z tych działań konieczne jest m.in. określenie przewidywanego horyzontu czasowego realizacji, osób i instytucji odpowiedzialnych za jego realizację (ew. w których kompetencji jest jego realizacja), przewidywanego budżetu (określanego niekiedy wg bardzo przybliżonych danych) oraz źródeł finansowania. Szczególnie te dwa ostatnie elementy pozwalają na realistyczne planowanie podejmowania kolejnych działań. Ich konfrontacja z możliwościami budżetu doprowadzić może m.in. do wniosków dotyczących konieczności pozyskania na realizację określonych zadań środków zewnętrznych, w tym pomocowych. Nie zawsze jednak określenie szczegółowego budżetu poszczególnych działań było możliwe - podawano wówczas wielkości szacunkowe bądź rezygnowano z tego punktu w ogóle. Takie podejście uzasadnione było w wypadkach, kiedy szczegółowy zakres zadania zależy od przyszłych studiów i analiz, których wyniku nie sposób w chwili redagowania dokumentu strategii przewidzieć.

W trakcie prac nad strategią zidentyfikowano wiele szczegółowych celów ekorozwoju gminy. Do objęcia planem operacyjnym wybrano jednak tylko parę z nich. Decyzja ta uzasadniona była różnym stopniem ważności i pilności poszczególnych celów. Nie oznacza to jednak, że pozostałe cele - nie ujęte w opracowaniu Strategii - zostaną zapomniane. W miarę postępu realizacji poszczególnych działań konieczne będzie przyjmowanie do realizacji kolejnych zadań, związanych z celami na obecnym etapie uznanymi jako niskopriorytetowe.

Określenie poszczególnych celów szczegółowych przeprowadzono w obrębie ładów: ekologicznego i ochrony środowiska, gospodarczego, społecznego oraz przestrzennego i infrastruktury technicznej.

4.1. Wybór i lista celów szczegółowych

Wśród celów zdefiniowanych jako najważniejsze i najpilniejsze dla procesu równoważenia rozwoju gminy znalazły się:

W zakresie ładu ekologicznego i ochrony środowiska:

A1. Realizacja programu podnoszącego świadomość ekologiczną mieszkańców.

A2. Czyste wody powierzchniowe i gruntowe.

A3. Czyste powietrze.

A4. Odpowiednia gospodarka odpadami w gminie.

W zakresie ładu gospodarczego:

B1. Promocja i rozwój gminy.

B2. Wielofunkcyjny rozwój wsi i obszarów wiejskich.

B3. Rozwój przedsiębiorczości.

W zakresie ładu społecznego:

C1. Oferta edukacyjna dostosowana do potrzeb społecznych.

C2. Bogata i atrakcyjna oferta kulturalna w gminie.

C3. Bezpieczeństwo socjalne i publiczne.

C4. Sprawny system ochrony zdrowia.

W zakresie ładu przestrzennego i infrastruktury technicznej:

D1. Porządkowanie infrastruktury w gminie, na rzecz gospodarki wodno- ściekowej i odpadowej.

D2. Rozwój i bezpieczeństwo energetyczne.

D3. Sprawny i bezpieczny układ komunikacyjny.

Wybór przedstawionych powyżej celów z grupy ok. 20 zdefiniowanych w trakcie warsztatów nastąpił po zasięgnięciu opinii ok. 120 ankietowanych mieszkańców gminy i przedyskutowaniu raz jeszcze ich celowości i ważności w trakcie warsztatów.

4.2. Ład ekologiczny i ochrona środowiska

W obrębie zagadnień związanych z ładem ekologicznym – gdzie celem głównym jest:

A. Dobry stan i ochrona środowiska naturalnego w gminie.

zidentyfikowano następujące cele oraz wiążące się z nimi działania realizacyjne:

Cel A1. Realizacja programu podnoszącego świadomość ekologiczną mieszkańców.

Wybór tego celu jest uzasadniony zapisami wizji (rozwinięta edukacja ekologiczna mieszkańców gminy), a także wynika częściowo z listy problemów zrównoważonego rozwoju i analizy SWOT.

Cel A1.	Harmonogram-lata	Odpowiedzialność	Orientacyjny budżet	Źródła finansowania
1	2	3	4	5
Stworzenie programu planowej edukacji ekologicznej oraz wydawanie i kolportaż materiałów z zakresu ochrony środowiska i o walorach przyrodniczych gminy.	2001- 2015	Zarząd Gminy i Miasta, przy współpracy Rady Miejskiej, Miejski Zespół Oświaty Sportu i Rekreacji, Ośrodek Doradztwa Rolniczego, organizacje pozarządowe, lokalna prasa, biblioteki		
Tworzenie ścieżek dydaktyczno-przyrodniczych, punktów rekreacyjnych, po interesujących przyrodniczo terenach gminy.	2001- 2015	Zarząd Gminy i Miasta, Miejski Zespół Oświaty Sportu i Rekreacji, Nadleśnictwo		
Inwentaryzacja zasobów przyrodniczo-kulturowych i podejmowanie działań na rzecz ich ochrony.	2001- 2005	Zarząd Gminy i Miasta, z Kujawsko- Pomorskie Towarzystwo Kulturalne, Miejski Zespół Oświaty Sportu i Rekreacji, Nadleśnictwo		
Wymiana doświadczeń, z zakresu ochrony środowiska, z samorządami z kraju i zagranicy.	2001- 2015	Zarząd Gminy i Miasta, Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Centrum Promocji i Rozwoju Gminy		
Opracowanie programu zadrzewień śródpolnych i zalesiania nieużytków.	2001- 2015	Zarząd Gminy i Miasta, Nadleśnictwo		

Cel A2. Czyste wody powierzchniowe i gruntowe.

Wybór tego celu jest uzasadniony zapisami wizji rozwoju gminy, a także wynika z listy problemów zrównoważonego rozwoju. Wynika on także z zapisów analizy SWOT.

Cel A2.	Harmonogram-lata	Odpowiedzialność	Orientacyjny budżet	Źródła finansowania
1	2	3	4	5
Propagowanie i pomoc w budowie przydomowych oczyszczalni ścieków, oczyszczalni wiejskich, itp.	2001- 2015	Zarząd Gminy i Miasta, Ośrodek Doradztwa Rolniczego, zainteresowani mieszkańcy		
Budowa i modernizacja sieci kanalizacyjnych.	2001- 2015	Zarząd Gminy i Miasta, Komunalne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Szubin		
Zabezpieczenie niewykorzystywanych studni i likwidacja nieeksploatowanych osadników kanalizacyjnych	2001- 2015	Zarząd Gminy i Miasta, Komunalne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Szubin		
Konserwacja i utrzymanie urządzeń melioracyjnych	2001- 2015	Zarząd Gminy i Miasta, zainteresowani mieszkańcy, Gminna Spółka Wodna		
Monitoring stanu jakości wód powierzchniowych i gruntowych.	2001- 2015	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna, Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska		

Cel A3. Czyste powietrze.

Wybór tego celu jest uzasadniony zapisami wizji rozwoju gminy, a także wynika z listy problemów zrównoważonego rozwoju. Wynika on także z zapisów analizy SWOT.

Cel A3.	Harmonogram-lata	Odpowiedzialność	Orientacyjny budżet	Źródła finansowania
1	2	3	4	5
Zmiana sposobu ogrzewania, z tradycyjnego na proekologiczne, w gminie.	2001- 2015	Zarząd Gminy i Miasta, mieszkańcy		
Tworzenie alternatywnych źródeł energii.	2001- 2015	Zarząd Gminy i Miasta, mieszkańcy, specjalistyczne firmy		
Monitoring stanu powietrza atmosferycznego.	2001- 2015	Zarząd Gminy i Miasta, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska		

Cel A4. Odpowiednia gospodarka odpadami w gminie.

Wybór tego celu jest uzasadniony zapisami wizji rozwoju gminy, a także wynika z listy problemów zrównoważonego rozwoju. Wynika on także z zapisów analizy SWOT.

Cel A4.	Harmonogram-lata	Odpowiedzialność	Orientacyjny budżet	Źródła finansowania
1	2	3	4	5
Stworzenie gminnego programu gospodarki odpadami.	2001- 2003	Zarząd Gminy i Miasta, przy współpracy z Wydziałem Gospodarki Komunalnej, Starostwo Powiatowe w Nakle n. Notecią – wydz. Ochrony Środowiska		
Zlokalizowanie i likwidacja dzikich wysypisk odpadów.	2001- 2015	Zarząd Gminy i Miasta, Straż Miejska		
Budowa wysypiska odpadów na terenie gminy.	2001- 2010	Zarząd Gminy, Rada Miejska, mieszkańcy		

4.3. Ład gospodarczy

W obrębie zagadnień związanych z ładem gospodarczym- gdzie celem głównym jest:

Gospodarka przyjazna środowisku, odpowiadająca potrzebom mieszkańców.

zidentyfikowano następujące cele oraz wiążące się z nimi działania realizacyjne:

Cel B1. Promocja gospodarcza i rozwój gminy.

Wybór tego celu jest uzasadniony zapisami wizji rozwoju gminy, a także wynika z listy problemów zrównoważonego rozwoju. Wynika on także z zapisów analizy SWOT.

Cel B1.	Harmonogram-lata	Odpowiedzialność	Orientacyjny budżet	Źródła finansowania
1	2	3	4	5
Wypożyczenie w sprzęt i stworzenie Centrum Promocji i Rozwoju Gminy.	2001-2003	Zarząd Gminy i Miasta		Urząd Gminy i Miasta, pozabudżetowe środki finansowe
Opracowanie programu promocji i rozwoju gminy.	2001- 2003	Zarząd Gminy i Miasta, Centrum Promocji i Rozwoju Gminy		Urząd Gminy i Miasta
Tworzenie i aktualizacja bazy danych o partnerach gospodarczych z regionu i poza nim.	2001- 2002 (ciągła)	Centrum Promocji i Rozwoju Gminy		Urząd Gminy i Miasta, pozabudżetowe środki finansowe
Przygotowanie i wprowadzenie systemu zarządzania gminą, według norm ISO.	2001-2004	Zarząd Gminy i Miasta		Urząd Gminy i Miasta, pozabudżetowe środki finansowe
Dostosowanie stanowisk pracy w Urzędzie Gminy i Miasta do wdrażania Strategii.	2001- 2002	Zarząd Gminy i Miasta		Urząd Gminy i Miasta
Rozszerzanie i nawiązywanie współpracy z samorządami w kraju	Ciągła	Centrum Promocji i Rozwoju Gminy,		fundusze pomocowe

zagranicą (tworzenie związków, itp.).		organizacje pozarządowe		
Pozyskiwanie środków pomocowych.	Ciągła	Zarząd Gminy i Miasta, Centrum Promocji i Rozwoju Gminy		fundusze pomocowe
Przygotowywanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe i działalność gospodarczą.	2001- 2010	Zarząd Gminy i Miasta		

Cel B2. Wielofunkcyjny rozwój wsi i obszarów wiejskich.

Wybór tego celu jest uzasadniony zapisami wizji rozwoju gminy, a także wynika z listy problemów zrównoważonego rozwoju. Wynika on także z zapisów analizy SWOT.

Cel B2.	Harmonogram-lata	Odpowiedzialność	Orientacyjny budżet	Źródła finansowania
1	2	3	4	5
Zagospodarowanie bazy po byłych PGR - ach i innych obiektów wiejskich.	2001- 2003	Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa		samorząd lokalny, Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa
Utworzenie systemu szkoleń pozaoświatowych dla społeczności lokalnej.	2001- 2005	Powiatowy Urząd Pracy, Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa		Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa;
Umożliwienie zmiany kwalifikacji zawodowych mieszkańców gminy (tworzenie pozarolniczych miejsc pracy na wsi).	Ciągła	Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Powiatowy Urząd Pracy, Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa		Powiatowy Urząd Pracy, Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa
Rozwój gospodarstw ekologicznych i agroturystyki w gminie.	Ciągła	Centrum Promocji i Rozwoju Gminy, Ośrodek Doradztwa Rolniczego, społeczność lokalna		środki własne rolników, fundusze pomocowe
Tworzenie grup producenckich.	Ciągła	Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Zrzeszenia Branżowe, rady sołeckie, Izby Rolnicze, rolnicy		środki własne rolników;
Wprowadzanie nowych technologii do produkcji rolnej i hodowli.	Ciągła	Ośrodek Doradztwa Rolniczego, odbiorcy produktów rolnych		Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

Cel B3. Rozwój przedsiębiorczości.

Wybór tego celu jest uzasadniony zapisami wizji rozwoju gminy, a także wynika z listy problemów zrównoważonego rozwoju. Wynika on także z zapisów analizy SWOT.